

อิทธิพลของความเกี่ยวข้องส่วนบุคคล ความน่าเชื่อถือของแหล่ง
และคุณภาพของข้อโต้แย้งที่มีต่อเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย

นายบุญชัย เจริญสถาปนิค

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม ภาควิชาจิตวิทยา

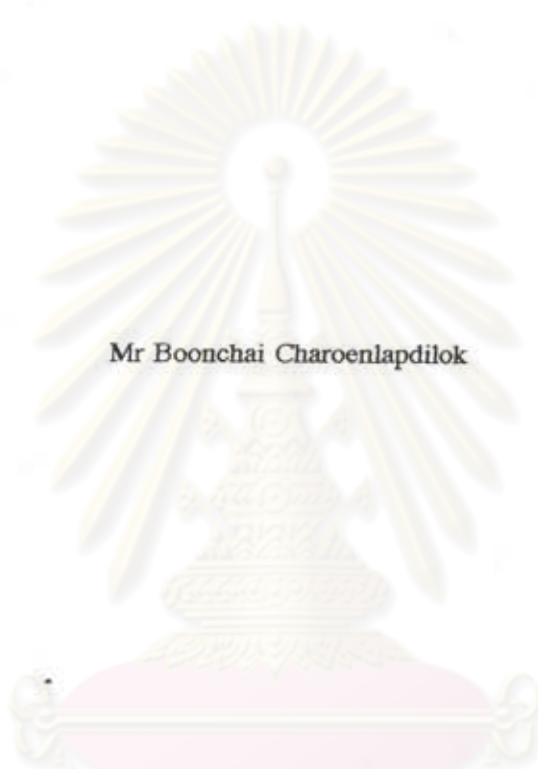
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-078-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE INFLUENCE OF PERSONAL RELEVANCE, SOURCE CREDIBILITY,
AND ARGUMENT QUALITY ON ATTITUDE TOWARDS USING SEAT BELT

Mr Boonchai Charoenlapdilok

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Social Psychology

Department of Psychology

Graduate School

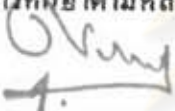
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-078-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์   อิทธิพลของความเกี่ยวข้องกับส่วนบุคคล ความน่าเชื่อถือของแหล่ง
 และคุณภาพของข้อโต้แย้งที่มีต่อเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย
 โดย   นายบุญชัย เจริญลาภคิลก
 ภาควิชา   จิตวิทยา
 อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ

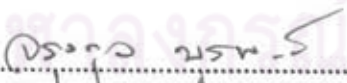
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

 ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภาวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ..... ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

 ..... อาจารย์ที่ปรึกษา
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ)

 ..... กรรมการ
 (อาจารย์จรุงฤต บุรพวงค์)

 ..... กรรมการ
 (อาจารย์เรวดี วัฒนากโกศล)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

บุญชัย เจริญลาภดิศล : อิทธิพลของความเกี่ยวข้องส่วนบุคคล ความน่าเชื่อถือของแหล่ง และคุณภาพของข้อโต้แย้งที่มีเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย (THE INFLUENCE OF PERSONAL RELEVANCE, SOURCE CREDIBILITY, AND ARGUMENT QUALITY ON ATTITUDE TOWARDS USING SEAT BELT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ธีระพร อูวรรณโณ, 140 หน้า. ISBN 974 - 636 - 078 - 7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยของกลุ่มตัวอย่างระหว่างกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูงและต่ำ และได้รับสารที่มีความน่าเชื่อถือของแหล่งและคุณภาพของข้อโต้แย้งต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษามหาวิทยาลัยสยาม จำนวน 120 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูงและต่ำอย่างละ 60 คน เข้าเงื่อนไขการทดลองเท่ากับ 1 ใน 4 เงื่อนไข คือ แหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงกับข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก แหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงกับข้อโต้แย้งไม่มีน้ำหนัก แหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำกับข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก และแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำกับข้อโต้แย้งไม่มีน้ำหนัก เครื่องมือวัดตัวแปรตามเป็นมาตรวัดเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัย สร้างขึ้นตามแนวทางการสร้างมาตราจำแนกความหมาย

ผลการวิจัยพบตามที่ท่านายว่า

1. ผู้ที่ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูง มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยไปในทางบวกสูงกว่า ผู้ที่ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$)
2. ผู้ที่ฟังสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยไปในทางบวกสูงกว่าผู้ที่ฟังสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$)
3. ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยไปในทางบวกสูงกว่า ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลต่ำอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$)
4. ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยไปในทางบวก สูงกว่าผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$)
5. ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำ และเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยไปในทางบวก สูงกว่าผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$)
6. ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยไปในทางบวก สูงกว่าผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$)
7. ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูงและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก มีคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มขัดนิรภัยไปในทางบวก สูงกว่าผู้ที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลต่ำ เมื่อได้ฟังสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำและเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... จิตวิทยา
สาขาวิชา ..... จิตวิทยาสังคม
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ ..... บุญชัย เจริญลาภดิศล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... Thiraporn
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... —

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

##C742615 : MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: PERSONAL RELEVANCE / SOURCE CREDIBILITY / ARGUMENT QUALITY

BOONCHAI CHAROENLAPDILOK : THE INFLUENCE OF PERSONAL RELEVANCE,
SOURCE CREDIBILITY, AND ARGUMENT QUALITY ON ATTITUDE TOWARDS USING
SEAT BELT. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.THEERAPORN UWANNO. Ph.D.
140 pp. ISBN 974-636-078-7

The purpose of this thesis was to compare attitude score towards using seat belt between high and low personal relevance group (HPR, LPR) who received message from different source credibility and argument quality. One hundred and twenty students from Siam University, sixty HPR and sixty LPR students, were randomly assigned equally to each of four conditions; namely high credible source and strong argument, high credible source and weak argument, low credible source and strong argument, and low credible source and weak argument. The instrument based on semantic differential scale was used to measure dependent variable as an attitude scale towards using seat belt.

The results show, as predicted, that :

1. Persons who received message from high credible source have attitude score towards using seat belt significantly more positive than persons who received message from low credible source ($p < .001$).
2. Persons who received strong argument message have attitude score towards using seat belt significantly more positive than persons who received weak argument message ($p < .001$).
3. HPR persons have attitude score towards using seat belt significantly more positive than LPR persons ($p < .05$).
4. HPR persons who received strong argument message from high credible source have attitude score towards using seat belt significantly more positive than HPR persons who received weak argument message from high credible source ($p < .001$).
5. HPR persons who received strong argument message from low credible source have attitude score towards using seat belt significantly more positive than HPR persons who received weak argument message from low credible source ($p < .001$).
6. LPR persons who received strong argument message from high credible source have attitude score towards using seat belt significantly more positive than LPR who received strong argument message from low credible source ($p < .001$).
7. LPR person who received weak argument message from high credible source have attitude score towards using seat belt significantly more positive than LPR who received weak argument message from low credible source ($p < .001$).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา จิตวิทยา

สาขาวิชา จิตวิทยาสังคม

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต มุณชัย เจริญภาคดิตร

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Doimo P.L.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโณ ที่ได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้เสียสละเวลาอันมีค่าของท่าน ในการให้ความรู้ คำแนะนำ และข้อคิดต่าง ๆ มากมาย ตลอดจนการตรวจสอบงาน เพื่อแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ และความกรุณาของ อาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เรวดี วัฒนากโกศล ที่ได้แนะนำ และติดต่ออาจารย์เดือนเพ็ญ ทองน่วม เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลที่มหาวิทยาลัยสยาม ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เดือนเพ็ญ ทองน่วม และคณาจารย์มหาวิทยาลัยสยามที่ อนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในชั้นเรียนของท่าน และขอขอบคุณนักศึกษามหาวิทยาลัย สยามทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในงานวิจัยเรื่องนี้

ขอขอบคุณร้อยเอกหญิงมันทนา เกวียนสูงเนิน และคุณสำราญ สุขรุ่งเรืองสันติ ที่ได้ให้คำ ปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย และอื่น ๆ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณคุณวรสิทธิ์ วงษ์พันธ์กุล และคุณประภาพร เหลืองช่วยโชคที่อำนวยความสะดวก ในด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล และพิมพ์วิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณคุณอรอนงค์ พินธุรักษ์ ที่ได้คำปรึกษา และช่วยเหลือในด้านข้อมูลต่าง ๆ

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานยก รัฐมนตรี ที่ได้ให้หนังสือ และข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เข็มขัดนิรภัย

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้ สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ ที่ได้ให้กำลังใจ ความช่วยเหลือ ในทุกด้าน รวมทั้งให้ทุนทรัพย์ในการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บุญชัย เจริญลาภคิลก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ปัญหา.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
รูปแบบความเป็นไปได้ของการขยายความในการโน้มน้าวใจ.....	5
วัตถุประสงค์.....	37
ขอบเขตในการวิจัย.....	37
คำจำกัดความ.....	38
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	40
สมมติฐานการวิจัย.....	41
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	42
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
กลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
บทที่ 4 การอภิปรายผลการวิจัย.....	79
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	87
เอกสารอ้างอิง.....	92

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก ก.....	98
ภาคผนวก ข.....	100
ภาคผนวก ค.....	102
ภาคผนวก ง.....	104
ภาคผนวก จ.....	110
ภาคผนวก ฉ.....	114
ภาคผนวก ช.....	119
ภาคผนวก ซ.....	122
ภาคผนวก ฌ.....	131
ประวัติผู้วิจัย.....	140

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การจัดประเภท และตัวอย่างของตัวแปรที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ของการขยายความ.....	14
2 ความถี่ ร้อยละของความถี่ของนักศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ คณะที่ศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา และชั้นปีการศึกษา.....	44
3 จำนวนตัวอย่างนักศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง และต่ำ จำแนกตามห้องเรียน.....	46
4 จำนวนตัวอย่างนักศึกษา จำแนกตามเงื่อนไขการทดลอง 8 เงื่อนไข.....	47
5 ความถี่ ร้อยละของความถี่ของตัวอย่างนักศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ พาหนะที่ใช้เดินทางเป็นประจำ การจดทะเบียนรถเก๋ง หรือรถกระบะที่ใช้เป็นพาหนะ และการมีเข็มขัดนิรภัยในรถเก๋ง รถกระบะ หรือรถแท็กซี่ที่ใช้เป็นพาหนะ.....	48
6 ความถี่ของการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งที่เสนอข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เข็มขัดนิรภัยจากแหล่งข้อมูลใดมากที่สุด ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสยาม จำนวน 50 คน.....	52
7 ความถี่ของการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งที่เสนอข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เข็มขัดนิรภัยจากแหล่งข้อมูลใดน้อยที่สุด ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสยาม จำนวน 50 คน.....	53
8 มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการประเมินน้ำหนักของข้อความที่คาดว่าเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก และข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยสยาม จำนวน 50 คน.....	55
9 มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการประเมินน้ำหนักของข้อความที่คาดว่าเป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก เรียงจากสูงไปต่ำ.....	59
10 มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนการประเมินน้ำหนักของข้อความที่คาดว่าเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก เรียงจากต่ำ ไปสูง.....	60
11 สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตร (r) เมื่อวิเคราะห์ 30 ข้อ และวิเคราะห์ 27 ข้อ N=50.....	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12 คำมัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test) ของคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มฉีดยา ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่พึงสารจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือสูง และจากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือต่ำ.....	69
13 คำมัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test) ของคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มฉีดยา ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่พึงสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่มีน้ำหนัก และกลุ่มตัวอย่างที่พึงสารที่เป็นข้อโต้แย้งที่ไม่มีน้ำหนัก...	70
14 คำมัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test) ของคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มฉีดยา ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องส่วนบุคคลสูง และต่ำ.....	71
15 จำนวนตัวอย่างนักศึกษาในแต่ละเงื่อนไขการทดลอง คำมัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มฉีดยา ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเงื่อนไขการทดลอง.....	73
16 คำมัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test) ของคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มฉีดยา ระหว่างกลุ่มตัวอย่างในเงื่อนไขที่ 1 และเงื่อนไขที่ 2.....	74
17 คำมัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test) ของคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มฉีดยา ระหว่างกลุ่มตัวอย่างในเงื่อนไขที่ 5 และเงื่อนไขที่ 6.....	75
18 คำมัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test) ของคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มฉีดยา ระหว่างกลุ่มตัวอย่างในเงื่อนไขที่ 3 และเงื่อนไขที่ 7.....	77
19 คำมัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบที (t-test) ของคะแนนเจตคติต่อการใช้เข็มฉีดยา ระหว่างกลุ่มตัวอย่างในเงื่อนไขที่ 4 และเงื่อนไขที่ 8.....	78

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 เส้นทางสายแกน และสายเปลือกในการ โน้มน้าวใจตามรูปแบบความเป็นไปได้ของ การขยายความในการ โน้มน้าวใจ.....	10
2 สมมติฐาน ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 7 ในการวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของความเกี่ยวข้องส่วนบุคคล ความน่าเชื่อถือของแหล่ง และคุณภาพของข้อโต้แย้งที่มีต่อเจตคติต่อการให้เข็มขัดนิรภัย...”	83

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย